

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	10211 Екологія та охорона навколишнього середовища
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	10211
Назва ОП	Екологія та охорона навколишнього середовища
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Міронова Наталія Геннадіївна, Волошин Олексій Григорович, Онищук Ірина Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	25.09.2023 р. – 27.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/63652

Програма візиту експертної групи www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/64059

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Підготовка здобувачів за освітньою програмою другого (магістерського) рівня «Екологія та охорона навколишнього середовища» відбувається у УжНУ з чітким орієнтуванням на сучасні тенденції екологічного менеджменту та екологічні особливості Карпатського регіону. Аналіз ОП та звіту з самооцінювання свідчать, що освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає критеріям 1-9. При реалізації ОП враховуються потреби всіх стейкхолдерів. Освітній процес відбувається відповідно до чинного законодавства, відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія та Професійного стандарту “Еколог” (наказ Мінекономіки України від 04.05.2022 № 1111-22). Підготовка майбутніх фахівців за ОП є системною. Матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Реалізація ОП здійснюється відповідно до цілей та стратегії ЗВО. Унікальність ОПП визначена з урахуванням сучасних регіональних особливостей та потреб ринку праці та реалізується за формування додаткових фахових компетентностей та програмних результатів навчання. Слід відмітити розуміння наявних проблем при реалізації ОП адміністрацією ЗВО та прагнення їх вирішення за рахунок наявних ресурсів та впровадження позитивних практик інших ЗВО. Освітній процес є реальним, здійснюється за дистанційною формою. Науково-педагогічні працівники, задіяні на ОП, мають відповідний рівень кваліфікації, їх фахова відповідність та сфера наукових інтересів загалом узгоджуються із закріпленими за ними ОК. Сформовані та реально працюють механізми комунікації із роботодавцями, здобувачами, академічною спільнотою. Впроваджується практика долучення до перегляду та оновлення ОП як зовнішніх, так і внутрішніх стейкхолдерів. Потребує посилення практика залучення фахівців-професіоналів до проведення практичних аудиторних занять та міжнародної академічної мобільності здобувачів та НПП. У той же час близькими перспективами розвитку ОП вбачаємо розширення переліку вибіркового освітніх компонентів різного спрямування, які б дозволили зробити індивідуальну траєкторію навчання здобувачів не тільки професійно-орієнтованою а такою, що сприяє всебічній підготовці майбутніх фахівців. Загальне враження про ОП є позитивним.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Унікальність програми реалізується при формуванні у здобувачів додаткових загальних (ЗК 7-9, 10, 11, 12) та фахових компетентностей (ФК 11- 15), а також досягненням в процесі навчання додаткових ПРН (ПРН 21-25). Всі ЗК, ФК, ПРН (в межах стандарту та додатково визначені для ОП ЗК, ФК та ПРН), у тому числі soft-skills, досягаються не лише за рахунок вивчення обов'язкових ОК загального та професійного спрямування, а й 5 вибіркового ОК. Цілі та програмні результати навчання на ОП враховують регіональний рекреаційний потенціал, антропогенне навантаження на регіон та мають потенціал урахування реалій воєнного часу. Тісна співпраця з роботодавцями, що забезпечує ефективне проходження практик здобувачами і, як результат, досягнення прогнозованих ПРН. Аналіз результатів анкетування здобувачів та їх інтерв'ювання засвідчили високий рівень задоволеності ОП. Потужна система міжнародних зв'язків ЗВО та випускової кафедри екології та охорони навколишнього середовища, що дозволяє НПП брати участь у реалізації міжнародних проєктів. Система контролю знань є чіткою, зрозумілою, прозорою та доступною для всіх учасників освітнього процесу. Високий рівень обізнаності щодо академічної доброчесності здобувачів та НПП. Підтримка ОП керівництвом ЗВО: фінансове стимулювання НПП, у тому числі щодо їх публікаційної активності; надання консультативної та технічної підтримки в організації проєктної діяльності. Проведення виробничої та науково-екологічної практик для здобувачів здійснюється на базі достатньої кількості установ та організацій фахового напрямку на основі укладених договорів. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, у т.ч. для здобувачів з особливими освітніми потребами. Освітній процес забезпечується потужною матеріально-технічною базою. Здобувачі вищої освіти та роботодавці беруть участь у перегляді ОПП та залучаються до забезпечення її якості. У ЗВО функціонує система практики збору, аналізування інформації щодо працевлаштування випускників за ОПП. Правила, процедури, права та обов'язки учасників освітнього процесу чітко визначені, задокументовані і реалізуються в межах ОПП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Перегляд та оновлення ОПП раз на 2 роки, не забезпечує динамічності ОПП, та ефективного реагування на пропозиції та побажання всіх стейкхолдерів. Рекомендується гаранту та робочій групі здійснювати перегляд ОПП щороку та вносити зміни за потреби. Практична підготовка здобувачів за деякими ОК (зокрема, ОК 3) є недостатньою для формування деяких ФК, ПРН в повній мірі. Рекомендується НПП посилити практичну складову ОП через зміну змісту ОК, збільшення обсягу практичних занять, методів і форм викладання матеріалу в умовах дистанційного навчання при черговому перегляді ОПП. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії є обмеженими через невелику кількість вибіркового ОК, що пропонує кафедра. Рекомендується навчальному відділу ЗВО та гаранту ОПП розглянути можливість збільшення переліку вибіркового ОК на ОПП шляхом ширшого залучення вибіркового ОК із загальноуніверситетського каталогу. Практика використання та визнання результатів неформальної освіти не активована. Рекомендується НПП при викладанні ОК посилити роботу щодо заохочення здобувачів отримувати неформальну освіту. Адміністрації ЗВО розглянути та внести зміни в «Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» щодо процедури валідації та зарахування результатів навчання за окремими складовими ОК (модулі, окремі теми тощо). Недостатньо глибоке вивчення сучасної нормативно-правової бази природоохоронного спрямування в межах ОК на ОП. Рекомендується гаранту та робочій групі ОПП посилити відповідну теоретичну та практичну складову, в т.ч. за рахунок введення до ОП відповідних ОК. Недостатня залученість професіоналів-практиків до освітнього процесу (читання лекцій та проведення практичних занять). Рекомендується адміністрації ННІХЕ та гаранту ОПП залучати

професіоналів-практиків і провідних науковців до освітнього процесу у відповідності до змісту ОК. Недостатня академічна мобільність та участь у грантовій діяльності всіх учасників освітнього процесу. Рекомендується адміністрації ННІХЕ та гаранту ОПП знайти можливості до мотивації посилення академічної мобільності здобувачів та грантової діяльності НПП. Наявність у робочих програмах певних навчальних дисциплін великої кількості рекомендованих літературних джерел (до 15-20), частина з яких є застарілими виданнями, подекуди російськомовними. Рекомендується НПП оновити перелік літературних джерел у робочих програмах ОК 2, 4. Не запроваджена практика щодо оформлення інформації про враховані, частково враховані або обґрунтовано відхилені пропозиції стейкхолдерів. Рекомендується гаранту та робочій групі ілюструвати результати оновлення ОПП у формі зведеної таблиці (аркушу змін).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП має сформульовані цілі, які відповідають Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «УжНУ» НА 2015-2025 рр. т (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>). Метою ОП є формування у здобувачів ВО комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування..., ведення екологічного аудиту, за даними моніторингу надзвичайних ситуацій (аварій, катастроф) оцінювати їх можливі негативні екологічні та соціально-економічні наслідки ..., оптимізації природокористування..., проведення комплексної екологічної науково-дослідної діяльності для отримання наукових результатів та формування на їх основі висновків й рекомендацій щодо зберігання, захисту і відновлення природних екосистем <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47472>. Унікальність програми полягає в її націленості на: підготовку фахівців, що вмітимуть приймати ефективні управлінські рішення у системі екологічного менеджменту; матимуть практичні навички в сфері моніторингу довкілля, моделювання та прогнозування стану об'єктів довкілля, в т.ч. під впливом антропогенної діяльності; врахування особливостей та можливостей Карпатського регіону (рекреаційні ресурси, природно-заповідний фонд, особливості ландшафту тощо) та ведення господарської діяльності. Мета та цілі реалізується через вивчення обов'язкових та вибіркового ОК. Особливістю програми є наявність додаткових ЗК (8-12), ФК (11- 15), ПРН (21-25) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47472>.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО представлені попередні варіанти ОП за 2017, 2019 та 2021 роки та прослідковується їх розвиток і удосконалення (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/16519>). Для визначення цілей і ПРН ОП залучаються всі групи стейкхолдерів: здобувачі, роботодавці, НПП кафедри та академічна спільнота ЗВО України. Це було підтверджено під час зустрічей з гарантом ОП і стейкхолдерами. Пропозиції, зауваження та схвалення від роботодавців надходили в усній формі під час засідань робочої групи і обговорення проектів ОП (відповідь на запит 2, протоколи засідань робочої групи) та <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62123> . На сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/42296>) оприлюднюється проєкт ОП (для внесення зауважень та пропозицій від стейкхолдерів та усіх зацікавлених осіб, є анкетування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62761>). Представники роботодавців, які були присутні на зустрічі з ЕГ (Василечко А., Чубірка Є., Райчинець А., Осінський Е.) підтвердили участь в перегляді ОП. Зокрема надавали рекомендації щодо збільшення обсягу практичної підготовки (Василечко А.); пропонували збільшити обсяг надання інформації про нормативну-правову базу (Райчинець А.); підвищення професійної підготовки здобувачів з урахуванням регіональних особливостей (здобувачі Глюдзик Е., Вовкунович М. у 2020- пропонували вибірково ОК “Екологічно-небезпечна енергетика” та “Екологія туризму та рекреаційних зон” перенести” в перелік обов'язкових) (відповідь на запит №2 протокол №1 від 19.02.2020). В оновленні ОП 2022 зміни в ОП були внесені з урахуванням обговорення у ОП 2020 р. та пропозицій стейкхолдерів (в переліку обов'язкових ОК 8 та 9). В розробці ОП 2022 окрім НПП взяла участь стейкхолдери: Кисіль О. (начальник басейнового управління водних ресурсів річки Тиса) та Райчинець А. здобувач ВО і директор з якості та екології ТДВ Перечинський лісохімічний комбінат). Присутні на зустрічі випускники (Глюдзик Е., Вовкунович М.) підтвердили свою участь у обговоренні ОП в якості здобувачів. Найбільш суттєвих змін зазнала ОП 2019, зменшена кількість ЗК, ФК та ПРН, пропонуються 14 вибіркового ОК, з яких здобувачі могли обрати 7. В ОП 2022 року пропонується 6 вибіркового ОК, при вивченні яких професійна підготовка здобувачів прогнозовано має стати більш ефективною.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При вивченні відомостей з СО та за результатами зустрічей фокус групами ЕГ встановила, що програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та регіонального контексту. ОП особливо враховує аспекти специфіки Карпатського регіону, що підтверджується і висновками ЕГ. Зі слів зав. кафедрою Сухарева С., тенденції розвитку спеціальності, регіонального контексту та оцінка потреб ринку праці обговорюються під час зустрічей робочої групи ОП із стейкхолдерами. Охорона навколишнього середовища є невід'ємною та пріоритетною складовою принципів сталого розвитку усіх країн світу. Сучасні реалії нашої країни такі що, отримані здобувачами ОП Екологія та охорона навколишнього середовища ПРН чітко відтворюють потреби українського суспільства у відповідних фахівцях. Освітня діяльність реалізується комплексно, з урахуванням поточних змін у сучасній нормативно-правовій базі, в яку імплементуються Європейські стандарти. Цілі та ПРН ОП повністю враховують галузеву (ПРН 01-21) та регіональну специфіку (ПРН 22-24). Галузевий та регіональні контексти є досить актуальними з огляду змін, що відбуваються в регіоні: збільшення кількості населення, промислових підприємств та навантаження на рекреаційні ресурси. Наразі потенціал вакансій дуже великий і можливості впровадження природоохоронних заходів для відбудови країни, системи екологічного менеджменту і аудиту за європейськими стандартами ISO 14001:2015 є надзвичайно актуальними. Інформації про врахування досвіду як вітчизняних, так і зарубіжних аналогічних програм на сайті закладу і кафедри немає, однак під час інтерв'ювання гаранта ОП Чундака С. та завідувача кафедри Сухарева С. ЕГ вдалося з'ясувати, що додаткові ЗК, ФК та ПРН були визначені з урахуванням досвіду інших українських ЗВО. Зокрема введення ПРН 21- 22 зумовлено вивченням досвіду вітчизняних ЗВО (Одеський екологічний університет, Харківський національний університет ім. Каразіна тощо). При формуванні цілей ОП вивчався досвід іноземних ЗВО, зокрема щодо методів навчання та викладання (Університет в Прешові, Словаччина). Особливість ОП а полягає в її моделі комплексної професійно-практичної підготовки фахівців у сфері охорони довкілля та збалансованого природокористування, розроблення, організації та проведення заходів з оцінки стану довкілля, мінімізації та оптимізації антропогенного впливу на довкілля, у тому числі, за умови виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій та бойових дій, що ілюструє тенденції розвитку спеціальності на ринку праці Карпатського регіону та країни в цілому.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП відповідає Стандарту вищої освіти за другим рівнем вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія. ОП проектувалася на основі проекту Стандарту ВО, консультацій з НПП, провідними науковцями у сфері екології та роботодавцями. Раз на два роки відбувається перегляд та удосконалення ОП з урахування тенденцій та підходів в освітній діяльності, пропозицій стейкхолдерів. Всі програмні результати, зазначені в ОП, досягаються змістовним наповненням обов'язкових ОК їх обсягами та методами навчання та доповнюються за рахунок вибірових ОК. Досягнення здобувачами ПРН відбувається шляхом реалізації специфічного практико-орієнтованого підходу: за рахунок практик, залучення до викладання окремих компонентів ОК представників практичної сфери з охорони довкілля (голова ЕК та член робочої групи з 2022 Кисіль О.). Оцінюючи динаміку оновлення ОП на момент проведення акредитаційної експертизи, ЕГ формує свої висновки на ОП 2022 р., як такої її версії, що містить усі зміни, спрямовані на удосконалення ОП та дозволяє оцінити перспективи реалізації її унікальних особливостей. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету міністрів України (Постанова КМУ від 23.11.2011 р. № 1341 зі змінами) визначає 7 рівень для магістра. Програмні результати навчання, заявлені в ОП в повній мірі дозволяють досягти рівні компетентностей визначених дескрипторами кваліфікаційного рівня НРК. Загалом, аналіз ОП 2019-2022 рр. дає змогу стверджувати про відповідність ОП Стандарту ВО. Всі ПРН (в межах стандарту та додатково визначені для ОП ПРН 21-25) в тому числі soft-skills, досягаються за рахунок вивчення обов'язкових ОК загального та професійного спрямування, а також 6 вибірових ОК (1 із загальноуніверситетського каталогу і 5 із кафедрального).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Всі ЗК, ФК, ПРН (в межах стандарту та додатково визначені для ОП ЗК, ФК та ПРН), в тому числі soft-skills, досягаються не лише за рахунок вивчення обов'язкових ОК загального та професійного спрямування, а й 5 вибірових ОК. Унікальність програми реалізується при формуванні у здобувачів додаткових загальних (ЗК 7-9, 10, 11, 12) та фахових компетентностей (ФК 11- 15), а також досягненням в процесі навчання додаткових ПРН (ПРН 21-25). Цілі та програмні результати навчання на ОП враховують регіональний рекреаційний потенціал, антропогенне навантаження на регіон та мають потенціал урахування реалій воєнного часу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Перегляд та оновлення ОП раз на 2 роки, не забезпечує динамічності ОП, та ефективного реагування на пропозиції та побажання всіх стейкхолдерів. ЕГ, рекомендує робочій групі здійснювати перегляд ОП раз на рік для своєчасного реагування на пропозиції стейкхолдерів. При оновленні та удосконаленні ОП враховується досвід одного закордонного університету (університет в Прешові, Словаччина), щодо методів і форм викладання. ЕГ, рекомендує робочій групі, детальніше ознайомитись з особливостями реалізації ОП схожого спрямування в інших вітчизняних та закордонних закладах вищої освіти Для врахування побажань випускників та роботодавців розглянути можливість збільшення обсягу професійно-практичної підготовки та вивчення нормативно- правової бази, що необхідна кваліфікованому фахівцю.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 1, ЕГ дійшла висновку, що ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Виходячи з аналізу підкритеріїв 1.1, 1.2,1.3,1.4 можна зробити висновок, що загалом вони відповідають вимогам. Часткова корекція ОП потрібна за підкритеріями 1.2, 1.3, а саме своєчасне реагування на пропозиції зовнішніх стейкхолдерів та більш широке впровадження досвіду та позитивних практик іноземних ЗВО. ЕГ вдалося встановити, що унікальність та регіональний контекст цієї освітньої програми відповідають сучасним вимогам до ОП, виявлені недоліки є несуттєвими і можуть бути виправлені найближчим часом та враховані в ОП 2023.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Як свідчить профіль ОП та НП (2019, 2022 рр.), обсяг ОП підготовки бакалаврів складає 90 кредитів ЄКТС, обсяг вибіркового ОК 23 кредити ЄКТС (25,5 % обсягу ОП), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для ОП другого рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія. В НП 2019 н.р на ОК загальної підготовки відводиться 12 кредитів ЄКТС, на ОК професійної підготовки 48 кредити, з них 12 кредитів практичної підготовки (переддипломна практика у вузі -6, науково-виробнича - 6 кредитів ЄКТС відповідно) та 30 кредитів на вибіркові дисципліни. В НП та РНП в 2021-2022 н.р. відбулися зміни: 6 кредитів відведено на ОК загальної підготовки, 46 – професійної, практична підготовка- 13,5 кредитів (виробнича - 6; науково-екологічна - 4,5; переддипломна - 3 кредити ЄКТС відповідно), підготовка та захист кваліфікаційної роботи -1,5 та 23 кредити на вибіркові ОК. Зменшення кількості кредитів ОК загальної підготовки та збільшення часу професійної підготовки, за словами представників робочої групи відбулось в результаті обговорень шляхів удосконалення ОП із зовнішніми стейкхолдерами. Таким чином результатами оновлення ОП 2022 стали зміни в обсязі загальної та професійної підготовки (відповідь на запит 1 п.1, 2).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Загалом структура ОП є логічною, ОК взаємопов'язані між собою, спрямовані на ефективне досягнення ПРН та послідовне формування ЗК і ФК. Всі ПРН досягаються в межах обов'язкових компонентів ОП та додатково підсилюються вибіровими ОК рекомендованими випусковою кафедрою. Логічна послідовність вивчення ОК представлена в структурно-логічній схемі ОП та знайшла своє відображення в робочих програмах ОК, де вказані передумови вивчення ОК та ОК які є їх основою для вивчення. Усі освітні компоненти акцентують увагу на розвитку здатностей, умінь і навичок розв'язувати спеціалізовані завдання з екологічного менеджменту (ОК 2, 7), екологічної безпеки (ОК 3, 8), охорони довкілля та збалансованого природокористування (ОК 5, 6, 7) та рекреації (ОК 9). Відповідно до змісту освітніх компонентів ОП, здобувачі вищої освіти повинні оволодіти компетентностями, необхідними для вирішення комплексу завдань із знанням та розумінням теоретичних основ екології (ОК 4), проведення екологічного моніторингу та оцінці поточного стану навколишнього середовища (ОК 5), обґрунтування

необхідності та розробки заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі (ОК 6, 10,11); участі у визначенні екологічних наслідків надзвичайних подій та ситуацій природного, техногенного чи воєнного характеру різних рівнів (ОК 6, 10, 11, 12). Слід відмітити що вибіркові ОК рекомендовані кафедрою (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/47687>) окрім м'яких соціальних навичок Soft-skills забезпечують досягнення ПРН та формування ФК передбачених Стандартом ВО та унікальністю ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На основі аналізу ОП та всіх наданих матеріалів ЕГ встановила, що теоретичний і практичний зміст ОП повністю відповідає предметній області відповідно до Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 101 Екологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Запроваджені ОК загального та професійного спрямування дозволяють досягати поставлених цілей ОП, формувати основні та додаткові ФК та ПРН. Зокрема, ПРН 21 досягається в результаті вивчення ОК 6,10,12,13; ПРН 22 - ОК 5,10,13; ПРН 23 - ОК 3,5,12; ПРН 24 - ОК 3,5,10,11,12,13; ПРН 25 - ОК 5,12,13. Зміст ОП 2022 у повній мірі охоплює вивчення категорій, теорій і концепцій, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку спеціальності 101 Екологія, у здобувачів формуються всі передбачені Стандартом ВО та додаткові компетентності (матриця відповідності ОП 2022). У галузі загальної екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, з урахуванням унікальності ОП націленої на підготовку фахівців з охорони навколишнього середовища та формування здатностей, умінь і навичок розв'язувати спеціалізовані завдання та приймати компетентні рішення - завдяки вивченню ОК 2-9. Під час зустрічей різними групами стейкхолдерів ЕГ встановила, що здобувачі ОП достатньо обізнані щодо питань у сфері охорони природи, регіональними пріоритетами сталого розвитку території завдяки вивченню вибірових ОК.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної траєкторії навчання передбачено: Положенням про організацію освітнього процесу в УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>; Положенням про навчання студентів за індивідуальним графіком <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20152> Положення про індивідуальний навчальний план здобувача <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22965>; Положенням про академічну мобільність здобувачів www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324; Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>. Каталоги дисциплін вільного вибору розміщено на сайті УжНУ: загальноуніверситетський www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/55451 та пропоновані кафедрою <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/47687>. ЕГ проаналізувала РНП ОП з 2019 до 2022 рр., та з'ясувала деякі особливості формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів, зокрема формування попередніх РНП, що затверджуються у квітні, до здійснення здобувачами 1 курсу вибору. Остаточні РНП на поточний навчальний рік затверджуються в жовтні. Здобувачі протягом перших двох тижнів мають можливість ознайомитись із запропонованими в каталогах дисциплінами та здійснюють вибір, що відображається у написанні відповідних заяв та внесенням обраних дисциплін до індивідуальних планів здобувачів згідно п.2 Положення про вільний вибір навчальних дисциплін www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963. Приклади навчальних планів та заяв здобувачів надані ЕГ для ознайомлення (відповідь на запит 1 п. 4) свідчать, що всі здобувачі 1 курсу (2023-2024 н.р.) обрали однакові ОК (Підземні води Закарпаття та збереження їх лікувального потенціалу; Організація аналітичної служби; Водопостачання, водовідведення, поліпшення якості води; Екологічні проблеми України; Охорона та рекультивация земель), що завідувач кафедри Сухарев С. пояснив прагненням здобувачів отримати специфічні знання, вміння та навички, які зможуть допомогти майбутнім фахівцям бути краще обізнаними з регіональними особливостями та конкурентоспроможними на місцевому ринку праці. Слід зазначити, що кафедральний каталог вибірових дисциплін, що пропонуються здобувачам другого магістерського рівня містить всього 10 ОК, з яких здобувачам пропонується обрати 5 ОК, що обмежує можливість їх вибору. Окрім того здобувачі ОП, під час інтерв'ювання підтвердили, що реалізують своє право на побудову індивідуальної освітньої траєкторії шляхом обрання тем кваліфікаційних робіт (запит 1 п.9), обрання баз практики та правом на академічну мобільність.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Вивчаючи надані ЗВО документи ЕГ встановила динаміку змін в обсягах і змісті практичної підготовки в рамках обов'язкових ОК. Практична підготовка здійснюється під час практичних занять, що передбачені в рамках ОК 2, 4, 9; під час виконання лабораторних робіт, що передбачені в ОК 1, 5, 6, 7, 8 та під час практик. Так в ОП 2019 була передбачена переддипломна практика та науково-виробнича з семестр, по 6 кредити (разом 12), в ОП 2022 обсяг практичної підготовки збільшений до 13,5 кредитів ЄКТС (виробнича 6 кредитів, науково-екологічна - 4,5 та переддипломна - 3 кредити ЄКТС). Збільшення практичної підготовки та введення до переліку обов'язкових ОК науково-екологічної практики, безперечно позитивно вплине на рівень професійної підготовки майбутніх фахівців екологів. Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти в ДВНЗ «УжНУ» здійснюється у відповідності з

«Положенням про практику студентів» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>). Основні бази практик представлені у відомостях СО, довгострокові та короткострокові договори надані на запит ЕГ 1 п.5 та розміщені на сайті УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64864>. Загалом можливість досягнення програмних результатів навчання за рахунок практик та практичних занять зазначених в ОП 2022 була підтверджена під час обговорень змісту, методів та форм навчання за ОК з викладачами, що забезпечують навчання на ОП, роботодавцями, які рецензували ОП та здобувачами.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Можливість здобуття м'яких навичок передбачена через вивчення дисциплін загальної та професійної підготовки, які забезпечують набуття відповідних результатів навчання. Для набуття soft-skills ОП передбачає формування відповідних ЗК та ПРН: ЗК 2 -здатність приймати обґрунтовані рішення (ОК 2,3, 4, 6,7, 8,9,10,11,12); ЗК 3 - здатність генерувати нові ідеї (ОК 4,5 ,6, 8); ЗК 5 -здатність спілкуватися іноземною мовою (ОК 1); ЗК 7- здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети (ОК 1, 5); ЗК 9 - здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності, гнучкість мислення (ОК 1, 4, 5, 7,8); ЗК 10 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ОК 2,3,7) тощо. Під час зустрічей із фокус-групою НПП, викладачі повідомили що для набуття здобувачами soft-skills під час вивчення як вибіркового так і обов'язкового ОК застосовують новітні інструменти та методики під час викладання: Глух О. ОК "Стратегія сталого розвитку"(проведення практичних занять у формі дебатів); Газуда М. ОК "Екологічний менеджмент та аудит" (проблемний метод навчання); Роман Л. ОК "Системний аналіз якості навколишнього середовища" (метод експертних оцінок). На зустрічі з ЕГ студенти продемонстрували належні комунікативні навички, здатність діяти на основі етичних міркувань у професійному контексті. Отже, ЕГ констатує, що на ОП в цілому забезпечується розвиток soft-skills.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт «Еколог» затверджений Наказом Міністерства економіки України від 04.05.2022 року, № 1111-22 (https://register.nqa.gov.ua/uploads/o/421-nakaz_1111.pdf). Пункти Стандарту 1.10 та 1.11 виконуються після закінчення навчання на ОП; п.4 забезпечується формуванням ЗК, ФК та soft-skills при реалізації освітнього процесу за ОП Екологія та охорона навколишнього середовища. Передбачені в ОП ПРН в цілому відповідають переліку трудових функцій професійного Стандарту п.5: трудова функція А - ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4; Б - ПРН 2, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 21, ПРН 23; В - ПРН 15, ПРН 9, ПРН 14, ПРН 24.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальні плани ОП формуються згідно до «Положення про організацію освітнього процесу і ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357> п. 3.5.4. та 3.5.6. для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня відводиться 90 кредитів ЄКТС (67 обов'язкові ОК та 23 кредити- вибіркові в ОП 2022). Обсяг аудиторних годин становить близько 25%, самостійна робота 52,9%, індивідуальна робота - 22,2% в РНП 2022-2023 н.р. Мінімальний обсяг ОК становить 3 кредити ЄКТС, максимальний 7 (ОК 5). Співвідношення аудиторної та самостійної роботи від 1/2 для освітніх компонентів ОП, залежить від особливостей форми навчання, змісту ОК та встановлюється з урахуванням рівня його складності та вагомості для професійної підготовки фахівця-еколога.Тижневе аудиторне навантаження на здобувачів вищої освіти становить 19,2 год. Оцінка навантаження обговорюється на засіданнях робочої групи ОП, під час опитування здобувачів та НПП. Здобувачі оцінюють своє навантаження як задовільне.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП Екологія та охорона навколишнього середовища підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальності 101 Екологія в УжНУ дуальна форма освіти не здійснюється, але є передумови та перспективи її запровадження.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Тісна співпраця з роботодавцями, що забезпечує ефективне проходження практик здобувачами і, як результат, досягнення прогнозованих ПРН. 2. Аналіз результатів анкетування здобувачів та їх інтерв'ювання засвідчили високий рівень задоволеністю ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Перелік вибірових ОК рекомендований кафедрою екології та охорони навколишнього середовища, частково обмежує вибір здобувачів та їх право на формування індивідуальної освітньої траєкторії. ЕГ рекомендує навчальному відділу ЗВО та гаранту ОПП розглянути можливість збільшення переліку вибірових ОК на ОПП шляхом ширшого залучення вибірових ОК із загальноуніверситетського каталогу. ОК з "Охорона праці в галузі" має формувати ФК 4,5,6,7,8, 10,11,12 та ПРН 1, 3, 13, 14, 20, 23, 24. Зокрема ПРН 20 та 24 передбачають формування практичних навичок вміння роботи розрахунки, чого не можна, на думку ЕГ, досягти лише на лекційних заняттях, оскільки ні практичні, ні лабораторні роботи - не передбачені в ОК 3. ЕГ рекомендує гаранту ОПП розглянути можливість планування практичних занять в рамках даної ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 2, ЕГ дійшла висновку, що ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Виходячи з аналізу підкритеріїв 2.1, 2.2, 2.3, 2.6, 2.7, 2.8 можна зробити висновок, що вони відповідають вимогам. Підкритерії 2.4, 2.5 - мають недоліки, а саме каталог вибірових ОК рекомендованих кафедрою, містить всього 10 ОК та обсяг практичної підготовки здобувачів за деякими ОК потребує перегляду. Загалом обсяг ОП та окремих освітніх компонентів, відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження для освітньо-професійних програм другого рівня вищої освіти спеціальністю 101 Екологія. Виявлені ЕГ недоліки не є критичними і можуть бути усунуті в ході подальшого розвитку ОП Екологія та охорона навколишнього середовища в УжНУ.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2023 році (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/57486>) оприлюднені на офіційному сайті ЗВО у вкладці «Абітурієнту» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/rules>). ЕГ встановила, що Правила прийому не містять дискримінаційних положень та ознак. Вони визначають порядок та умови вступу, часові рамки, перелік документів, процедури організації та проведення конкурсного відбору, є логічно структурованими та чіткими. Під час інтерв'ювання із здобувачами ВО ЕГ встановила, що правила прийому є зрозумілими, з ними здобувачі ознайомлювались на сайті ЗВО. Інформація на сайті доступна та охоплює широке коло питань, пов'язаних із вступом, окремо є вкладка «Вступ до магістратури» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/master_degree), що значно спрощує процедуру вступу для абітурієнтів.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньо-професійною програмою Екологія та охорона навколишнього середовища враховують особливості ОПП. У 2023 році для здобуття ВО ступеня магістра приймалися вступники на основі освітніх ступенів бакалавра чи магістра (ОКР спеціаліста) за результатами Єдиного вступного іспиту ((з іноземної мови та ТЗНК) 2023 року та фахового іспиту у ДВНЗ «УжНУ». Програма фахового вступного випробування за інформацією представниці приймальної комісії щорічно оновлюється і оприлюднюється на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/2128>). Розробка програми здійснюється фаховою атестаційною комісією зі спеціальності 101 Екологія. Її зміст враховує особливості ОПП і включає чотири розділи, що відповідають вимогам до вхідних компетентностей, зокрема це Хімія з основами біогеохімії, Загальна екологія (та неоекологія), Моніторинг довкілля, Техноекоекологія. Фахове вступне випробування у 2023 році проводилось у формі іспиту,

екзаменаційний білет включав чотири питання з кожного розділу, що дозволяє в повній мірі оцінити рівень підготовленості абітурієнта для навчання на ОПП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, в ДВНЗ «УжНУ» регулюються «Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21266>) та «Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/28875>), вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Ці положення чітко встановлюють процедури визнання результатів навчання на основі Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС). Надійність процедури визнання результатів навчання забезпечується колегіальним прийняттям рішень через врахування висновку експертної комісії кафедри, яка забезпечує викладання відповідних ОК. Приклади визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, на ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища – відсутні. При спілкуванні із здобувачами ВО ЕГ встановила, що вони мають чітке уявлення про можливості академічної мобільності. Начальниця відділу міжнародних зв'язків надала інформацію про систематичне інформування здобувачів ВО щодо можливостей академічної мобільності, з урахуванням умов воєнного стану (з 2022 року). На ОПП є досвід проходження виробничої практики студентами на підприємстві Словаччини (відповідь на запит 1.2). Наявний багаторічний досвід організації міжнародної мобільності у Навчально-науковому інституті хімії та екології і, зокрема, за спеціальністю Екологія є потужним підґрунтям для його поширення серед здобувачів другого (магістерського) рівня ВО.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «Положенням про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>), воно є доступним для всіх учасників освітнього процесу. В Положенні чітко встановлено порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та їх обсяги. Процедура визнання РН є надійною і не складає труднощів у реалізації, також для зручності здобувачів у Положенні наведені шаблони для оформлення документів. Валідація РН забезпечується предметною комісією, що створюється розпорядженням керівника структурного підрозділу. Водночас, Положення передбачає можливість визнання і перезарахування ОК виключно у повному обсязі. Наразі пропозиції щодо неформальної освіти, які б враховували всі результати навчання на окремих ОК ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища, відсутні, чим і обумовлюється, за словами гаранта ОПП, відсутність практики їх перезарахування. За інформацією завідувача випускової кафедри залучення в освітній процес можливостей неформальної освіти на даний момент здійснюється викладачами окремих ОК на правах академічної свободи (наприклад, доц. Глух О.С., зокрема ОК 6, 7) через надання інформації студентам про зарахування певних тем після проходження курсів. Такий підхід, підтриманий на інституційному рівні, міг би значно розширити залучення неформальної освіти в навчальний процес. ЕГ при спілкуванні із здобувачами ВО встановила, що вони в цілому поінформовані про можливості неформальної освіти, проте існує потреба у подальшому поширенні серед здобувачів ВО ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища інформації щодо реалізації прав на неформальну освіту.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильних сторін за Критерієм 3 немає.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкими сторонами ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища є відсутність реалізації академічної мобільності серед здобувачів ВО на міжнародному та національному рівнях. Також слабкою стороною є закладене у «Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» визнання результатів навчання за ОК виключно в повному обсязі, що обмежує поширення можливостей неформальної освіти. ЕГ рекомендує: 1. Протягом поточного навчального року ЗВО розглянути та внести зміни в «Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» щодо процедури валідації та зарахування результатів навчання за окремими складовими ОК (модулі, окремі теми тощо).

2. При черговому перегляді Робочих програм розглянути можливість внесення в Робочу програму навчальної дисципліни інформації про рекомендовані викладачем курси з неформальної освіти. 3. Гаранту ОПП активізувати поширення серед здобувачів ОПП інформації щодо реалізації прав на міжнародну та національну академічну мобільність протягом навчального року. 4. НПП на початку семестрів, а гаранту ОП та кураторам академічних груп протягом навчального року системно доводити інформацію до здобувачів ВО щодо можливостей визнання результатів навчання у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Підкритерії 3.1, 3.2 повністю відповідають вимогам. Підкритерії 3.3, 3.4 – мають недоліки, що пов'язані з відсутністю практики академічної мобільності, а також зарахування результатів навчання у неформальній освіті, водночас вони не є суттєвими, оскільки не впливають на набуття компетентностей здобувачами освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання на ОПП спрямовані на забезпечення студенто-центрованого, проблемноорієнтованого навчання, навчання через виробничу практику, що дозволяє дотримуватись студентоцентрованого підходу і сприяє досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання (ПРН). Основними формами на ОПП відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу і ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) є навчальні заняття (лекційні, практичні, лабораторні), самостійна робота, практична підготовка та контрольні заходи. Навчання на ОПП здійснюється виключно на денній формі. Поряд із традиційними методами навчання та викладання НПП впроваджують інноваційні методи. Проводяться лекції-диспути, проблемні лекції з використанням мультимедійних презентацій, як нормативних, так і вибіркових ОК, що сприяє ефективному осмисленню фактів і схвально оцінювалось здобувачами ВО при зустрічі з ЕГ. Не зважаючи на дистанційний формат навчання, активно проводиться робота у командах при викладанні ряду ОК, зокрема це ОК 5, 4, 2, що сприяє формуванню soft skills. Здобувачі ВО задоволені формами та методами навчання, про що вони повідомили при зустрічі з ЕГ. Також у результатах анонімного анкетування (відповідь на запит 16) зазначено, що 86,7 % опитаних вважає, що навчання за ОП надає можливість досягти необхідних навичок і професійних якостей, водночас, у пропозиціях надається побажання збільшення практичної підготовки, що було також зазначено зовнішніми стейкхолдерами при їх інтерв'юванні. Реалізації студентоцентрованого підходу при навчанні на ОПП сприяє можливість вибору тем та керівників кваліфікаційної роботи магістра, бази практик, вибіркових дисциплін. Також цей підхід забезпечується сучасними інструментами організації освітнього процесу, зокрема це сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», електронні ресурси наукової бібліотеки, які доступні цілодобово. На сайті електронного навчання викладено методичне забезпечення навчальних дисциплін (запит 18, 19), що позитивно оцінили здобувачі при зустрічі з ЕГ. Водночас робота з наповнення сайту електронного навчання має продовжуватись, зокрема в частині наповнення матеріалами та їх відповідності робочій програмі навчальної дисципліни. Вибір викладачами методів навчання та викладання ОК, у тому числі інформаційних та літературних джерел здійснюється на засадах академічної свободи і залежить від особливостей ОК. Водночас, спостерігається тенденція рекомендації великої кількості як основних, так і додаткових літературних джерел (до 15-20), частина з яких не є сучасними і їх доступність під час дистанційного навчання – проблематична. З метою забезпечення реалізації прав на академічну свободу і висловлювання думок ЗВО проводить опитування усіх учасників освітнього процесу та залучає до обговорення органи студентського самоврядування, що було підтверджено під час візиту ЕГ при інтерв'юванні представників студентського самоврядування, здобувачів освіти та НПП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Надання учасникам освітнього процесу інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК здійснюється НПП своєчасно на перших заняттях на початку семестру. Інформування щодо цих питань у режимі on-line реалізується за допомогою сайту кафедри екології та охорони навколишнього середовища (вкладка Інфо-центр), де у відкритому доступі розміщені робочі програми навчальних дисциплін і практик з системою оцінювання, видами контролю та критеріями оцінювання по різних видах робіт у межах ОК (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62117>). Ця інформація з розширеним

функціоналом також розміщена на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (ресурси доступні за паролем, який надається здобувачам ВО на початку навчання на ОПП). Система електронного розкладу забезпечує організаційний супровід освітнього процесу. Надання інформаційної та навчально-методичної підтримки в режимі on-line (офіційний сайт ЗВО, сайт електронного навчання) є ефективною формою, особливо при навчанні в умовах воєнного стану, що було зазначено здобувачами під час зустрічі з ЕГ, які також відмітили повну підтримку від НПП у т.ч. у питаннях змісту, ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах ОК ОПП. За інформацією проректора УжНУ Ігоря Короля діджиталізація освітнього процесу ЗВО продовжується, наразі розробляється електронна система для освітнього процесу з розширеним функціоналом.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища забезпечується поєднання навчання і досліджень. Це реалізується як у рамках безпосередньо навчального процесу, так і в межах наукової діяльності випускової кафедри та ЗВО. Впровадження дослідницьких методів у навчальний процес (ОК Геоінформаційні системи в екології, Екологічно-безпечна енергетика), а також наявність потужної лабораторної та інструментальної бази забезпечують формування дослідницьких навичок здобувачами ВО ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища. Виконання кваліфікаційних робіт, що містять інноваційну складову (запит 9), також формує навички дослідницького пошуку. Крім цього, для підсилення навчання, заснованого на дослідженнях, при перегляді ОПП в поточну редакцію було введено Науково-екологічну практику (запит 7). Базами практики виступають передові підприємства, дослідні лабораторії, установи та організації екологічного спрямування, що зможуть забезпечити реалізацію мети цієї практики – ознайомлення студентів із специфікою майбутньої спеціальності, закріплення і розширення у студента певних професійних практичних знань, вмінь та навичок, ... необхідних для виконання кваліфікаційної роботи та надалі для плідної роботи в сфері екології та охорони довкілля, використовуючи сучасні методи дослідження у даній сфері та сучасні інформаційні технології. Для популяризації науки та залучення здобувачів ВО до наукової діяльності в ЗВО функціонує Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених та Рада молодих вчених (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/science-soc_of_young_sci), на сторінці якої виставляються анонси наукових подій, конкурсів, проєктів, які можуть зацікавити молодих науковців. Інформація також доноситься через сторінки в соціальних мережах та Телеграм-канал, що було підтверджено при інтерв'юванні здобувачів та представників Наукового товариства. На виконання вимог науково-методичної комісії ННІХЕ, здобувачі освітнього рівня «магістр» повинні мати апробацію результатів дослідження (виступи на наукових конференціях, тези доповідей конференцій, наукові публікації), що стимулює здобувачів освіти до активної наукової роботи. У травні ЗВО проводить щорічну підсумкову наукову студентську конференцію, що включає секцію «Хімічних наук та екології» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62783>). На зустрічі з ЕГ здобувачі підтверджували свою участь у конференції. На ОПП є практика написання статей у співавторстві зі здобувачами ВО (відповідь на запит 14), у тому числі у фахових виданнях.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Система перегляду та оцінювання змісту освітніх програм в УжНУ ґрунтується на «Положенні про організацію освітнього процесу» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) та «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>). Ці положення передбачають моніторинг ОПП, що здійснюється групою забезпечення. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, виробляються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку відповідної галузі та потреб суспільства. НПП групи забезпечення оновлюють зміст ОПП на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі екології та охорони довкілля (ОК 6, 8), про що зазначалось НПП під час інтерв'ювання. Також зміст ОК оновлюється з урахуванням результатів наукових досліджень та стажування НПП (ОК 9, 7). У більшості проаналізованих робочих програмах навчальних дисциплін вказана сучасна література та ресурси, що свідчить про належне оновлення змісту курсів. Водночас, в ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Екологічний менеджмент і аудит» в підрозділі допоміжної літератури трапляються посилання на старі російськомовні джерела. При викладанні ОК використовується сучасна нормативно-правова база, що є важливим у підготовці фахівців-екологів, про це зазначали зовнішні стейкхолдери на зустрічі з ЕГ.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

УжНУ і випускова кафедра Екології та охорони навколишнього середовища має потужну систему зв'язків із закордонними ЗВО, що передбачається Стратегією інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>). Здобувачі вищої освіти мають право на міжнародну мобільність; на її підтримку розроблено ряд відповідних положень; інформаційний та організаційний супровід забезпечує відділ міжнародних зв'язків, проте прикладів реалізації кредитної мобільності на ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища наразі – немає. Водночас є приклади проходження виробничої практики за

кордоном (Ekoservis Slovensko, Veľký Slavkov Slovenská Republika, Наказ УжНУ № 23/01-01 від 16.09.2019 р., відповідь на запит 12). Викладачі групи забезпечення ОПП проходили закордонні наукові стажування як в очному, так і дистанційному форматах (відповідь на запит 2.2). Професор С. Сухарев пройшов міжнародне стажування та академічну мобільність у рамках двох проєктів, партнером яких виступає УжНУ. Результати міжнародних стажувань НПП використовують в організації освітнього процесу. Усі учасники освітнього процесу мають можливість користуватися міжнародними інформаційними ресурсами та базами даних SCOPUS, Web of Science (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua>), що було підтверджено директоркою наукової бібліотеки УжНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною ОПП є потужна система міжнародних зв'язків ЗВО та випускової кафедри екології та охорони навколишнього середовища, що дозволяє НПП брати участь у реалізації міжнародних проєктів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкими сторонами ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища ЕГ вважає наявність у робочих програмах навчальних дисциплін рекомендованих додаткових літературних джерел у кількості більше 20, серед яких частина є застарілою (трапляються російськомовні), а також відсутність практики міжнародної академічної мобільності здобувачів ВО. ЕГ рекомендує: 1. Оновити перелік рекомендованих літературних джерел у робочих програмах ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Екологічний менеджмент і аудит». 2. Для посилення практичної складової ЕГ рекомендує доповнити методи навчання такими, що наближують до професійної діяльності, зокрема методом контекстного навчання, що передбачає системне використання професійного контексту з поступовим насиченням навчального процесу елементами професійної діяльності. 3. Протягом поточного навчального року завершити наповнення сайту електронного навчання матеріалами ОК, зміст яких відповідає робочій програмі навчальної дисципліни. 4. Гаранту та НПП посилити інтернаціоналізацію навчання та викладання шляхом організації міжнародної мобільності здобувачів ВО, систематичного залучення провідних вчених для ознайомлення здобувачів ВО із світовими науковими здобутками за напрямками екологія та охорона навколишнього середовища.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Підкритерії 4.1-4.3 та 4.5 повністю відповідають вимогам. Підкритерій 4.4 має недолік, що пов'язаний з наявністю в додатковій літературі застарілих (у т.ч. російськомовних) джерел, водночас цей недолік може бути усунутий у короткий термін шляхом позачергового перегляду робочої програми навчальної дисципліни.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В ДВНЗ «УжНУ» Документами, що регламентують форми контрольних заходів та оцінювання є: «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) та «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). Критерії оцінювання оприлюднюються в ОПП, робочих програмах, що розміщені у відкритому доступі (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/62117>). Їхня чіткість і зрозумілість для усіх учасників освітнього процесу підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних занять, проміжний контроль (зокрема модульна контрольна робота) - після вивчення програмного матеріалу і включає оцінювання знань з програмного матеріалу і самостійної роботи. Підсумковий контроль визначено в ОП, навчальному плані у формі заліків та іспитів. Оцінювання знань здобувача здійснюється за 100-бальною шкалою. Час, місце проведення екзаменів та заліків оприлюднюються у графіку підсумкового контролю. Підсумкова атестація здобувачів проходить у вигляді

прилюдного захисту кваліфікаційних робіт відповідно до галузевого стандарту вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія. ЕГ ознайомилася з переліченими документами. У фокус-групах зі здобувачами підтверджено чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і регулярність проведення опитування щодо цього питання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія, галузі знань 10 Природничі науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти №1066 затверджено 04.10.2018 р. Формою атестації магістрантів в ДВНЗ «УжНУ» є прилюдний захист кваліфікаційних робіт. Підготовка кваліфікаційної роботи відбувається відповідно до «Положення про дипломну роботу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>) та рекомендаціями науково-методичної комісії ННІХЕ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/62830>). Всі кваліфікаційні роботи перевіряються на дотримання вимог академічної доброчесності за допомогою ліцензійної програми Unicheck відповідно до Положення про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Рецензія повинна містити експертизу магістерської роботи з оцінюванням за 100-бальною шкалою. Теми кваліфікаційних робіт затверджуються директором ННІХЕ не пізніше, ніж за 5 місяців до їх захисту. До атестації допускаються здобувачі, які повністю виконали освітню програму. Атестація здобувачів здійснюється екзаменаційною комісією, її кількість становить не менше 3-х та не більше 5-ти осіб.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є доступними для усіх учасників освітнього процесу, оприлюднено у робочих програмах навчальних дисциплін і практик (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62117>). Здобувачі інформуються про них на початку вивчення кожного ОК викладачем, який доводить до відома та роз'яснює здобувачам, як буде здійснюватися поточний і підсумковий контроль знань, надає інформацію щодо критеріїв оцінювання знань з дисципліни; перелік джерел для самостійної роботи, матеріали лекцій, теми лабораторних, практичних та семінарських занять і через систему електронного навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>), де вони зараховуються на відповідний курс до початку навчання. В ДВНЗ «УжНУ» не здійснюється моніторинг обізнаності студентів щодо процедур проведення контрольних заходів. На екзаменах і заліках можуть бути присутні завідувач кафедри, директор ННІХЕ чи представник навчальної частини ДВНЗ «УжНУ» для здійснення адміністративних перевірок у тому числі дотримання прозорості та об'єктивності контрольних заходів. Графік освітнього процесу, розклади складання екзаменів, що оприлюднюється до початку навчального року на веб сайті ЗВО (<https://rozklad.uzhnu.edu.ua/login>). Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу і ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) та «Положенням про порядок та методику проведення семестрових екзаменів та заліків» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). Процедура подання апеляційної заяви та розгляду оскарження результатів оцінювання визначена Положенням про організацію освітнього процесу. Спірні питання розглядає апеляційна комісія, персональний склад якої визначаються наказом ректора університету. Апеляція включає детальний аналіз письмової відповіді на екзаменаційні питання. Рішення апеляційної комісії, протокол і додаткову «Відомість обліку успішності» оформляються письмово, її підписують голова, заступник голови та присутні члени, де зазначається підтверджена оцінка, виставлена екзаменаторами на екзамені, чи змінена апеляційною комісією. Приклади оскарження результатів контрольних заходів і врегулювання конфліктів на ОПІ Екологія не було, скарг від здобувачів на упередженість та необ'єктивність екзаменаторів відсутні. В університеті діє електронна пошта скриньки довіри: stop.korupcii@uzhnu.edu.ua.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ДВНЗ «УжНУ» визначено чіткі та зрозумілі процедури дотримання академічної доброчесності, що визначають політику, стандарти і процедури академічної доброчесності, моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування учасників освітнього процесу. Вони описані і регламентуються «Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Перевірці на академічний плагіат за допомогою ліцензованої системи «Unicheck» підлягають рукописи, що мають авторський текст, а саме кваліфікаційної роботи. Оригінальність кваліфікаційної роботи зазначається у поданні голові екзаменаційної комісії, а самі роботи оприлюднюються на веб-сайті ННІХЕ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/59986>). На вебсайті у розділі відділу моніторингу якості вищої освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, представлено результати анкетувань щодо

розуміння принципів академічної доброчесності; список осіб відповідальних за перевірку студентських робіт на наявність текстових запозичень, презентації, інструкції користувача (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/14819>). Дотримання академічної доброчесності забезпечується і популяризується шляхом проведення вебінарів, круглих столів, тренінгів та інших заходів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/vebinar-akademichna-dobrochesnist-zaporuka-yakisnoji-osviti.htm>). Питання академічної доброчесності включено до ОК «Методологія та організація наукових досліджень» визначена тема «Моральна відповідальність вченого». Контроль за дотриманням академічної доброчесності здійснюють завідувачі кафедр. Здобувачі можуть бути притягнені до академічної відповідальності у формі: повторного проходження відповідного ОК та/або контрольних заходів; відрахування з ЗВО або інший спосіб, який не суперечить чинному законодавству України. Випадків академічної недоброчесності на ОПП «Екологія» не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Існуюча в ЗВО система контролю знань є чіткою, зрозумілою, прозорою та доступною для усіх учасників освітнього процесу. Опрацювавши нормативно-правову базу ДВНЗ «УжНУ», щодо дотримання академічної доброчесності ЕГ вважає, що рівень сформованості академічної доброчесності на ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища» знаходиться на високому рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В ДВНЗ «УжНУ» на діючій ОПП відсутня практика моніторингу обізнаності студентів щодо процедур проведення контрольних заходів та їх результатів. ЕГ рекомендує відділу якості освіти запровадити дану практику під час проведення щорічного опитування здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 5 ЕГ дійшла висновку, що ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Виходячи з аналізу підкритеріїв 5.1, 5.2 та 5.4 можна зробити висновок про їх повну відповідність вимогам. Підкритерій 5.3 частково відповідає вимогам та потребує удосконалення і може бути виправлений у найкоротші терміни, а саме імплементація практики проведення моніторингу обізнаності студентів щодо процедур проведення контрольних заходів.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОП Екологія та охорона навколишнього середовища передбачає 13 обов'язкових ОК (з них ОК 1-2 загальної, ОК 3-9 професійної підготовки, 3 практики (ОК 10,11,12) та кваліфікаційна робота (ОК 13) , які реалізують (за даними Таблиці 2 СО) 6 викладачів кафедри екології та охорони навколишнього середовища ННІХЕ УжНУ: 2 – доктори наук, професори; 4 – кандидати наук, доценти. Викладання ОК 1 “Ділова іноземна мова” забезпечує Чейпеш І, к.п.н., доцент кафедри іноземних мов. Аналіз Таблиці 2 СО та інтерв'ювання адміністративного персоналу та НПП показали, що питанню відповідності кваліфікації викладача ОК в УжНУ приділяється достатньо уваги та здійснюється, в тому числі, з урахуванням вимог пунктів 37 та 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п#n12>). Зокрема, за інформацією отриманою на запит 2, п.3 НПП кафедри виконують критерії п.38 Ліцензійних умов: Галла-Бобик С. - 1, 3, 11, 12,15,19; Глух О. - 1, 4, 10, 12, 13, 14, 15; Мільович С. - 1, 4, 5, 12,15; Роман Л. - 1, 3, 4, 12,15; Сухарєв С. - 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 19; Чундак С. - 1, 3, 4, 12, 15. Згідно аналізу СО (таблиця 2), змістовного наповнення НМК (ЕГ був наданий гостьовий доступ), матеріалів дистанційного навчання (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/23425>) та матеріалів сторінки кафедри (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/110>), під час роботи в фокус-групах ЕГ з'ясувала, що науково-педагогічні працівники в основному мають відповідну кваліфікацію і здійснюють необхідну роботу з методичного забезпечення навчального процесу. З даних таблиці 2 СО, ЕГ з'ясувала, що за фаховою освітою для викладання ОК на ОП

підходять 2 НПП (Мільович С., Газуда М.), фахова відповідність інших НПП кафедри ЕОНС забезпечується фаховими публікаціями, стажуванням та видавництвом інструктивно-методичних матеріалів. Аналіз наукової діяльності викладачів вказує на відповідність їх публікацій предметній сфері дисциплін, які вони викладають. Водночас слід відмітити не досить високу публікаційну активність викладачів кафедри, на що вказують інформація на сторінці кафедри www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/27719 та в протоколах засідань робочої групи (відповідь на запит 1, п.2.7). Викладачі планово проходять підвищення кваліфікації (з 01.09.2023 проф. Чундак С), інформація про стажування інших НПП кафедри наявна в інфо-центрі <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62488>.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів проводиться відповідно до вимог законодавства України та нормативного документу УжНУ Порядок про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/46615 п. 2 умови проведення конкурсу, п.3 вимоги до НПП. В документі описані кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посади НПП та процедури конкурсного відбору та обрання за конкурсом. Описані в Порядку... процедури є зрозумілими та забезпечують прозорість конкурсного добору https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_personal/vacancies. Питання організації та проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП покладається на кафедру, конкурсну комісію, членів навчально-методичної комісії ННІХЕ, вчену ради ННІХЕ. Необхідний рівень професіоналізму претендентів визначається при проведенні ними відкритих занять (лекція, практичне чи лабораторне заняття). У разі виконання всіх умов прописаних у Порядку про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/46615 п. 2 та п.3 з працівником укладається договір на 5 років. В цілому, ЕГ було встановлено, що порядок конкурсного відбору НПП є достатньо прозорим. Під час зустрічей з адміністративним персоналом та НПП встановлено їх обізнаність та задоволеність діючою процедурою конкурсного відбору.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОП Екологія та охорона навколишнього середовища здійснюється через їх залучення до практичної підготовки здобувачів під час проходження виробничої, науково-екологічної та переддипломної практик, екскурсій, консультуванні при виконанні кваліфікаційних робіт, анкетуванні роботодавців та рецензуванні проектів ОП (рецензії, додані до СО, та на сторінці кафедри <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62123>). Так, перелік баз практик включає майже 7 установ з якими укладені довгострокові договори та 7 установ з якими діють короткострокові договори (запит 1, п.5 та інформація в інфо-центрі <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64864>). За словами завідувача кафедри ЕОНС та гаранта ОП роботодавці залучаються до проведення тематичних зустрічей зі здобувачами, лекцій за окремими освітніми компонентами. Факт анкетування <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62761>, залучення до розробки ОП (відповідь на запит 1 п. 2) участі в практичній підготовці за межами ЗВО та проведенні тематичних зустрічей зі здобувачами було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. ЕГ не було встановлено фактів участі в освітньому процесі (викладання ОК) роботодавців на почасовій чи постійній основі, окрім залучення до складу ЕК Кисіля Олега, начальника басейнового управління водних ресурсів річки Тиса (Наказ ДВНЗ «УжНУ» № 161/01-06 від 16.11.2022 р.).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ під час зустрічі зі стейхолдерами вдалося з'ясувати, що залучення представників професіоналів практиків та роботодавців до викладання на ОП здійснюється під час виробничої та науково-екологічної практик, проведенні круглих столів, бесід зі здобувачами тощо. ЕГ встановлено, що епізодичне залучення фахівців практиків до аудиторних занять здійснюється у відповідності до їх кваліфікації та спрямоване на висвітлення окремих питань, що стосуються їх професійної діяльності та цікавлять здобувачів але без чіткого співвіднесення до тематичного наповнення ОК. Зокрема, ЕГ на зустрічі з роботодавцями з'ясувала, що Чубірко Є. (завідувач Ужгородської прикордонної державної контрольно-токсикологічної лабораторії), залучався до читання лекцій здобувачам на тему "Управління екологічними ризиками" на громадських засадах в рамках вибіркової ОК "Управління якістю в лабораторіях". Також, у 2022 році заступник начальника Державної екологічної інспекції у Закарпатській області Фенцик О.І. прочитала on-line відкриту лекцію здобувачам даної ОП про особливості роботи своєї установи, а також щодо змін у процедурі проведення екологічної експертизи відповідно до прийняття Закону «Про оцінку впливу на довкілля» (зі слів гаранта).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток є обов'язковим для викладачів УжНУ і регламентується Положенням про підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>. НПП протягом 5 років в обов'язковому порядку мають пройти наукове стажування чи підвищити свою кваліфікацію у обсязі не менше 6 кредитів. В самому ЗВО також передбачені загальноуніверситетські можливості професійного розвитку викладачів ОП: компютерна грамотність https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/it_courses; "; <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-realizuye-movnij-proyekt-z-universitetom-lankashiru.htm>), підвищення загального рівня викладацької компетентності https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-edu_centre/specs тощо. Окрім того в ЗВО функціонують офіси програм: Erasmus+ https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations, "Горизонт Європа", Жана Монне https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/projects-jean_monnet, що забезпечують технічний та методичний супровід проєктної діяльності для НПП та здобувачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП УжНУ передбачає застосування моральних та матеріальних стимулів та заохочень, включає в себе соціальні гарантії, заходи, спрямовані на забезпечення професійного кар'єрного зростання співробітників, підвищення їхнього статусу, впровадження мотиваційних принципів до формування змісту індивідуальних контрактів. Досягнення НПП, що забезпечує реалізацію ОП, відзначаються грамотами та подяками ректора, міського керівництва <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64883>. На зустрічі з керівництвом ЗВО перший проректор Сливка Олександр вказав на важливість підготовки фахівців за ОП Екологія та охорона навколишнього середовища, запевнив у підтримці керівництвом ЗВО ОП в цілому та НПП зокрема, звернув увагу на необхідність підготовки фахівців екологів у зв'язку з наслідками воєнних дій в країні та екологічними проблемами в Карпатському регіоні. В ЗВО проводиться щорічна процедура рейтингування НПП згідно Положення <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29355> та преміювання у вигляді 15% доплати до заробітної плати протягом року. Кілька років поспіль до "Топ 10" входить завідувач кафедри ЕОНС УжНУ Сухарев С. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/40660>. Згідно до Положення про преміювання авторських колективів за наукові дослідження, опублікованих у виданнях, які індексуються в БД Scopus та/або Wes of Science в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26356>), НПП одержують щоквартальні премії в залежності від рейтингу видання (Глух О., Сухарев С. премійовані у вересні 2023 за публікацію <https://doi.org/10.46813/2023-145-145> RADIOECOLOGY MONITORING SYSTEM FOR MOUNTINE AREAS OF THE TISZA RIVER BASIN (TRANSCARPATIA, UKRAINE)). Окрім того в ЗВО діє Положення про університетський конкурс на кращу монографію та на кращий підручник, навчальний посібник або електронне навчальне видання ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/55543>, що стимулює викладачів писати і видавати підручники та навчальні посібники (в 2023 році участь у конкурсі братиме Роман Л.). За словами першого проректора Сливки Олександра, ЗВО активно та ефективно підтримує як саму ОП так і НПП: оплачуються відрядження при планових стажуваннях, надається методична і технічна підтримка для супроводу наукових та освітніх проєктів тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Досить потужна підтримка з боку адміністрації НПП: преміювання, доплати, надання технічного супроводу в наукових та освітніх проєктах. Наявність загальноуніверситетських можливостей професійного розвитку НПП. Проведення виробничої та науково-екологічної практик для здобувачів здійснюється на базі достатньої кількості установ та організацій фахового напрямку на основі укладених договорів. Зовнішні стекхолдери активно залучають до проведення цих практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Практично відсутнє залучення фахівців-практиків до реалізації освітнього процесу у вигляді професійно-орієнтованих лекцій на актуальну тематику, практичних занять. ЕГ рекомендує адміністрації ННІХЕ та гаранту, посилити участь роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі в організації та реалізації освітнього процесу через залучення професійних об'єднань роботодавців, розширення практики участі здобувачів в професійно орієнтованих лекціях, в т.ч. на актуальну тематику галузі, вебінарах, конференціях, залучення фахівців до проведення лекцій, лабораторних та практичних занять, в т.ч. виїзних, у відповідності до змісту ОК. Недостатня публікаційна активність НПП при наявності всіх умов для наукової роботи. ЕГ рекомендує НПП випускової кафедри посилити публікаційну активність у фахових закордонних та вітчизняних виданнях в контексті ОК. Вдосконалити систему планування підвищення освітньої та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників у частині відповідності освітнім компонентам. ЕГ рекомендує гаранту НПП за участі робочої групи запровадити практику складання відповідного плану для НПП із групи забезпечення ОП. Посилити професійну активність НПП, зокрема збільшити забезпечення ОК власними навчально-методичними розробками.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 2, ЕГ дійшла висновку, що ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Професійна та академічна кваліфікація викладачів загалом відповідає переліку дисциплін, які забезпечують досягнення ПРН за ОП. НПП володіють необхідними компетентностями з ОК, що викладають. Кадрова автономія ЗВО регулюється внутрішніми положеннями відповідно до чинного законодавства. Система рейтингування та заохочення працівників є прозорою та логічною. Виходячи з аналізу підкритеріїв 6.2, 6.5, 6.6 можна зробити висновок, що вони відповідають вимогам. Підкритерії 6.1, 6.3, 6.4- мають недоліки, а саме: недостатня залученість фахівців-практиків та роботодавців до реалізації освітнього процесу на ОП; потребує посилення професійна та наукова активність НПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП, що базуються на розвинутій матеріально-технічній базі УжНУ, Навчально-наукового інституту хімії та екології та кафедри екології та охорони навколишнього середовища, забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Площі аудиторій і лабораторій, задіяних на ОП Екологія та охорона навколишнього середовища для загальної та фахової підготовки, є достатніми для реалізації освітнього процесу у повному обсязі, мережа матеріально-технічних та соціально-культурних об'єктів розвинута і забезпечує різноманітні потреби здобувачів ВО – це комп'ютерні класи, лабораторії, спорткомплекс, бібліотека, гуртожитки. Навчальні аудиторії мають сучасне оснащення, обладнані мультимедійними проекторами, об'єднані комп'ютерними мережами з виходом в інтернет. Лабораторна база, що використовується на ОП Екологія та охорона навколишнього середовища, включає сучасне лабораторне устаткування. Прилади та установки є високотехнологічними, зокрема це – атомно-адсорбційний спектрометр Auroga Instrument AI 1200; спектрофотометр Shimadzu UV- 2600 (Shimadzu Co., Japan); ІЧ-спектрометр Jasco FTIR 4700; рН-метр HI 2211 рН/Orp meter (HANNA Instruments, USA); аналізатор CHNSO Elementar Vario MICRO; ультразвуковий генератор для пробопідготовки УЗДН-2Т (з насадками на 22 і 44 кГц); газовий хроматограф ЛХМ8 тощо (відповідь на запит 2.1). Спорткомплекс з басейном, спортивний майданчик надають можливість реалізовувати спортивні уподобання здобувачів освіти. Наукова бібліотека УжНУ (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/6>) надає великий спектр послуг для усіх учасників освітнього процесу, зокрема це: підбір інформаційних ресурсів до ОК, міжбібліотечний абонемент тощо. Бібліотека має потужний ресурс баз даних та електронних документів, який щорічно поповнюється, як виданнями НПП ЗВО, так і інших авторів; надається доступ до міжнародних наукометричних баз даних, таких як Scopus та Web of Science. Для дистанційного навчання і виконання самостійної роботи функціонує сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (uzhnu.edu.ua), де викладений навчально-методичний контент ОК ОП. Фінансування освітніх потреб ОП Екологія та охорона навколишнього середовища здійснюється в контексті фінансування Навчально-наукового інституту хімії та екології в цілому. За інформацією головного бухгалтера УжНУ, ЗВО щорічно виділяє кошти для придбання лабораторного обладнання для Навчально-наукового інституту хімії та екології.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами зустрічей з фокус-групами здобувачів освіти та НПП встановлено, що в УжНУ наявний вільний безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Усі НПП та студенти при зарахуванні отримують власну корпоративну пошту та відповідний доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів. Дійсно, всі ресурси є вільними та безкоштовними для їх використання в навчальний та позанавчальний час. Здобувачі та викладачі користуються безоплатно системою електронного навчання, системою антиплагіат «Unicheck», виданнями міжнародних наукометричних баз «Scopus», «Web of Science», також безоплатним є доступ до комп'ютерних класів. Лабораторії, лабораторне, мультимедійне та комп'ютерне обладнання є також вільним та безкоштовним для учасників освітнього процесу.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів ВО, що навчаються на ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища, забезпечується відповідністю корпусів, приміщень та лабораторій вимогам їх безпечної експлуатації (відповідь на запит 17). Дистанційний огляд приміщень університету, його корпусів, аудиторій, лабораторій складає враження безпечності для життя та здоров'я здобувачів ВО. Розміщення комп'ютерів, меблів, обладнання, витяжних шаф у цілому відповідає санітарним та будівельним нормам. Навчальний корпус обладнаний укриттям, проте наразі студенти ОПП навчаються дистанційно. Із студентами під час їх перебування в лабораторіях проводяться інструктажі з охорони праці та техніки безпеки із відповідним записом у журнал, що підтвердили НПП та здобувачі ВО. В корпусах і гуртожитках на кожному поверсі є вогнегасники, плани евакуації. Для збереження психічного та морального здоров'я у ЗВО проводяться заходи та функціонує Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_hum_ed_work) і Соціально-психологічна служба (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_psy). У холі ректорату встановлена «Скринька довіри», через яку можна донести інформацію особисто ректору. Також, здобувачі можуть надати скаргу в електронну скриньку довіри (stop.korupcii.uzhnu@gmail.com). Таким чином, ЕГ дійшла до висновку, що освітнє середовище є повністю безпечним для життя та здоров'я здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО функціонує різнорівнева підтримка здобувачів. Освітня підтримка забезпечена функціонуванням освітньої інфраструктури та безкоштовного доступу до неї кожного учасника освітнього процесу (мультимедійне обладнання, комп'ютерні класи, бібліотека, лабораторії, сайт електронного навчання). Організаційну підтримку здійснює випускова кафедра, деканат, навчальний відділ, студентське самоврядування, також створений електронний розклад занять. Інформаційну підтримку забезпечує сайт УжНУ. На сайті у вільному доступі є ОПП і каталоги вибіркових дисциплін. Наукова бібліотека УжНУ забезпечує доступ до навчальної і наукової літератури (в т.ч. платформ Scopus і Web of Science), проводить інформаційні заходи. Консультативну підтримку здобувачів ВО реалізовано через роботу деканату і кафедр. Для супроводу освітнього процесу і взаємодії його учасників використовуються мобільні засоби комунікації (Viber, Zoom). Соціальну підтримку надає первинна профспілкова організація студентів УжНУ, що здійснює соціально-економічний захист прав та інтересів здобувачів ВО; студентське самоврядування, яке спільно з адміністрацією вирішує нагальні потреби здобувачів ВО. Студенти пільгових категорій отримують соціальні стипендії, ЗВО виконує зобов'язання щодо забезпечення студентів-сиріт. Соціально-психологічна служба УжНУ здійснює захист психічного здоров'я і соціального благополуччя учасників освітнього процесу, працюють скриньки довіри. На онлайн-зустрічі здобувачі наголошували на постійній підтримці та індивідуальному консультуванні з боку викладачів кафедри при наявності будь-яких труднощів у навчанні чи для успішного поєднання навчання і часткового працевлаштування. Особлива роль у підтримці здобувачів належить органам студентського самоврядування. Їх представники достатньо представлені у Вченій раді університету та факультетів, стипендіальних комісіях тощо, де мають можливість як отримувати інформацію з перших вуст, так і реально впливати на вирішення конкретних проблем.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Право на освіту для осіб з особливими освітніми потребами викладено у Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у 2023 році (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/57486>). На ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища другого (магістерського) рівня такі здобувачі не навчаються, проте ЕГ пересвідчилася у достатніх умовах для навчання. Зокрема, під час перегляду матеріально технічної бази (віртуальна екскурсія ЗВО) та ознайомлення з відеороліками було відзначено наявність пандусів та санітарних кімнат у навчальному корпусі та гуртожитку, де навчаються здобувачі ВО. У разі необхідності для осіб з особливими потребами лекційні та практичні заняття можуть бути переміщені на перший поверх. На зустрічах ЕГ змогла пересвідчитися, що адміністрація, НПП та самоврядування готові підтримувати осіб з особливими потребами, супроводжувати у разі необхідності та реалізовувати максимальну комфортність для навчання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Питання процедур, правил та політики вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО унормовуються Статутом ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>), Антикорупційною програмою ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/57230>), «Положенням про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів ВО ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>). Для запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій розроблений етичний кодекс ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/22896>), працює комісія з

питань академічної доброчесності та етики. Кураторами постійно проводяться бесіди та виховні заходи з питань доброзичливого відношення у колективі та справедливого мирного вирішення конфліктних ситуацій, а також виховання нетерпимості до корупційних схем. До відома студентів ЗВО доведена інформація щодо способів повідомлення про прояви корупції в університеті, у т.ч. через скриньку довіри. Здобувачі освіти ознайомлені з механізмами вирішення конфліктних ситуацій. За словами всіх учасників освітнього процесу, конфліктні ситуації, прояви булінгу, домагання на ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища були відсутні.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЕГ відмічає такі позитивні практики: 1. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, у т.ч. придатне для здобувачів з особливими освітніми потребами. 2. Наявна вся необхідна інфраструктура, у т.ч. сучасний спортивний комплекс з басейном, а також потужна лабораторна база для виконання кваліфікаційних робіт, що є важливим для здобувачів ВО другого (магістерського) рівня.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін за Критерієм 7, не встановлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Підкритерії 7.1-7.6 повністю відповідають вимогам. У ЗВО створене комфортне та безпечне середовище для реалізації освітнього процесу за ОП, зокрема для здобувачів з особливими потребам. Для виконання кваліфікаційних робіт функціонує потужна матеріально-технічна база. У ЗВО створені процедури для вирішення конфліктних ситуацій, з якими ознайомлені, як здобувачі, так і НПП. В ЗВО діє ефективна система освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки всіх учасників освітнього процесу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Для розробки та дотримання процедур якості освіти, здійснення цілеспрямованого моніторингу освітнього процесу, проведення аналізу відповідності діяльності університету щодо підготовки фахівців з вищою освітою за напрямками (спеціальностями) державним вимогам, в університеті було створено відділу моніторингу якості вищої освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/14819>). Робота відділу регулюється Положенням про моніторинг якості освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>), Положенням про академічну доброчесність та Положенням про Комісію з питань академічної доброчесності та етики (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/49180>). Система забезпечення якості вищої освіти складається з моніторингу умов освітньої діяльності, моніторингу процесів освітньої діяльності, діагностики результатів навчання здобувачів та встановлення зворотного зв'язку із учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/14819>). Згідно результатів бесіди з адміністративним персоналом та керівником відділу моніторингу якості вищої освіти освітні програми переглядаються регулярно раз на три роки. Моніторинг освітніх програм відбувається на рівнях: - викладач – кафедра – факультет – університет; - студент – група – курс – факультет; - навчальна дисципліна – цикл підготовки – навчальний план. Опитування здобувачів щодо їх задоволеністю викладання освітніх компонентів відбувається щороку <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62761>; відділом моніторингу якості вищої освіти проводиться опитування щодо освітньої програми 1 раз на рік. Анкети та результати опитування всіх стейкхолдерів на теми: «Дистанційне навчання очима студентів», «Ініціатива академічної доброчесності», задоволеності наданням освітніх послуг та освітньою програмою, анкетування стейкхолдерів представлені на сторінці відділу моніторингу якості вищої освіти УЖНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/34556>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Одним із напрямів моніторингу та перегляду освітніх програм в ДВНЗ «УжНУ є взаємодія зі здобувачами вищої освіти. Представники студентського самоврядування беруть участь у процесах та процедурах пов'язаних із внутрішнім забезпеченням якості вищої освіти через представництво у вченій раді факультету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/faculty-fchemistry>), засіданнях науково-методичної ради, залучаються до роботи відділу моніторингу якості освіти згідно із Статутом ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>) та «Положенням про факультет (інститут) ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10567>). У фокус групах було підтверджено залучення здобувачів до оновлення та вдосконалення ОПП, а саме Артур Райчинець (запит 1, п. 2). В той же час немає задукоментованого підтвердження наданих пропозицій та їх врахування у зведеній формі (аркуш змін в ОП відсутній).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Щорічно проводиться опитування роботодавців щодо якості підготовки фахівців за освітньою програмою. Анкета (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSecWdkioXR-M6QrV_nQd2utnYc4Mf6jC8mgM6tNpfxZAXUgVw/viewform) та результати анкетування стейкхолдерів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/45531>) представлені на веб-сайті. Також, зауваження і пропозиції можуть надаватися безпосередньо гаранту ОП чи завідувачу, контакти яких є у відкритому доступі. До складу робочої групи розробників ОП з 2022 року входять О. Кисіль (начальник басейнового управління водних ресурсів річки Тиса) та А. Райчинець (директором з якості та екології ТДВ Перечинський лісохімічний комбінат).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ДВНЗ «УжНУ активно функціонує «Міжнародна асоціація випускників ДВНЗ «Ужгородський національний університет»» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/index.html). За зв'язок з випускниками ОП відповідає один із викладачів кафедри ЕОНС, зокрема Людмила Роман. Комунікація здійснюється шляхом організації зустрічей здобувачів та випускників, створені групи у соціальних мережах, проводяться традиційні зустрічі випускників. В ДВНЗ «УжНУ функціонує підрозділ з працевлаштування студентів та випускників, де надається інформація про вакантні місця роботи та допомога з питань працевлаштування, налагодження контактів з потенційними роботодавцями (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment). Випускники ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» працевлаштовані за фахом у таких організаціях та підприємствах, як Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА, Закарпатський обласний центр з гідрометеорології, Державна екологічна інспекція в Закарпатській області, Закарпатський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, тощо.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ході бесід зі стейкхолдерами, аналізу відомостей самооцінювання та документів закладу було встановлено, що загалом система забезпечення якості вищої освіти реагує на виявлені у ході моніторингу недоліки. Зокрема, за результатами зустріч із роботодавцями та здобувачами були зроблені наступні зміни у програмі: У 2020 році здобувачами Глюдзик Е.І. та Вовкунович М.О. було запропоновано розглянути зміни щодо обов'язкових компонентів ОП, а саме в обов'язкові компоненти ОП ввести навчальні дисципліни “Екологічно-безпечна енергетика” та “Екологія туризму та рекреаційних зон”. В оновленій ОП 2022 ці зміни були внесені з урахуванням обговорення ОП у 2020 р. та пропозицій стейкхолдерів (в перелік обов'язкових ОК внесені ОК 8 та 9).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Остання акредитація ОКР «магістр» спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» у ДВНЗ «УжНУ» була проведена у 2013 році. Експертна комісія надала зауваження та побажання, які були усунені.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Академічна спільнота (адміністрація Університету, НПП, здобувачі вищої освіти, роботодавці) керуючись Положенням про моніторинг якості освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>), залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості ОПП шляхом участі у робочих групах з розробки та перегляду ОПП; реалізації ОПП у групі забезпечення; участі в засіданнях кафедри, Вченої ради факультету та Університету, НМР Університету; вивчення ефективності та перегляду змісту і методів навчання окремих ОК; участі в опитуванні щодо ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Експертною групою визначено, що ЗВО дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП, які регламентуються окремими нормативними документами. Здобувачі вищої освіти та роботодавці беруть участь в перегляді ОПП та залучаються до забезпечення її якості. В університеті функціонує відділ забезпечення якості освіти, який здійснює моніторинг і відповідає за реалізацію та процедури періодичного перегляду ОПП. У ЗВО функціонує система практики збору, аналізування інформації щодо працевлаштування випускників за ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У ДВНЗ «УжНУ» практика впровадження пропозицій здобувачів та випускників щодо покращення ОПП реалізовується зі значним часовим інтервалом. ЕГ рекомендує гаранту ОПП та робочій групі забезпечити оперативне реагування щодо наданих пропозицій від зацікавлених сторін.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 8 ЕГ дійшла висновку, що ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Виходячи з аналізу підкритеріїв 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6, 8.7 можна зробити висновок про їх повну відповідність вимогам. Підкритерій 8.5 частково відповідає вимогам та потребує удосконалення і може бути виправлений у найкоротші терміни, а саме звернути увагу на оперативне реагування щодо наданих пропозицій від зацікавлених сторін.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті ДВНЗ «УжНУ», у розділі нормативні документи, оприлюднено загальний перелік нормативних документів: статут, положення, звіти, накази, правила внутрішнього розпорядку та інші. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). У розділі абітурієнту (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient>) надана вичерпна інформація про правила та умови прийому, положення про приймальну комісію, строки прийому заяв і документів щодо вступу, графік вступних екзаменів, рейтингові списки вступників рекомендованих до зарахування та результати вступних випробувань. Оприлюднена на сайті інформація є доступною для всіх учасників освітнього процесу та представлена в достатній мірі для забезпечення освітнього процесу на ОПП. В той же час пошук необхідної інформації ускладнено через її неупорядкованість.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та

пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті оприлюднено проект ОПП Екологія та охорона навколишнього середовища (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/46078>). Проводиться анкетування роботодавців, що надають пропозиції для вдосконалення ОПП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62761>). Також, через асоціацію випускників та комунікацію через соціальні мережі, анкетування здобувачів та випускників. Пропозиції щодо коригування цілей та програмних результатів ОПП, здійснюється у процесі засідань робочої групи. Всі зацікавлені сторони мають можливість свої зауваження та пропозиції щодо змісту та вдосконалення ОПП надавати гаранту ОПП чи завідувачу кафедри, контакти яких у відкритому доступі розміщені на сайті ДВНЗ “УжНУ”.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті оприлюднені освітні програми спеціальності 101 Екологія за 2017, 2019 та 2022 роки (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/16519>). ОПП містить достовірну інформацію та всі необхідні структурні елементи (цілі, очікувані результати навчання та компоненти). Наведена в ОПП інформація вичерпна, достовірна й представлена в достатньому обсязі для вступників і роботодавців. Зовнішні та внутрішні стейкхолдери обізнані про зміст, цілі та задачі ОПП, брали участь в обговоренні проекту, що повідомлено під час інтерв'ювання фокус-груп і надано підтверджуючі документи: рецензії-відгуки від стейкхолдерів Теодозії Яцишин (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/62125>) та Оксани Козар (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/62204>). Для обговорення та надання пропозицій до проекту ОПП були залучені стейкхолдери, а саме здобувачі та випускники, роботодавці через опитування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/62761>). У ДВНЗ “УжНУ” не запроваджена практика щодо оформлення інформації про враховані, частково враховані або обґрунтовано відхилені пропозиції стейкхолдерів у формі зведеної таблиці.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформація представлена на офіційному сайті ДВНЗ «УжНУ про ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища» є доступною та зрозумілою, представлено у відкритому доступі. Правила, процедури, права та обов'язки учасників освітнього процесу чітко визначені, задокументовані і реалізуються в межах ОПП. При проведенні онлайн-зустрічей підтверджено публічність діяльності ЗВО. У розділі вступникам надана вичерпна інформація про правила вступу, наявні ліцензії та сертифікати, роботу приймальної комісії, вартість навчання та інше.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

У ДВНЗ “УжНУ” не запроваджена практика щодо оформлення інформації про враховані, частково враховані або обґрунтовано відхилені пропозиції стейкхолдерів у формі зведеної таблиці. ЕГ рекомендує гаранту ОПП та робочій групі ілюструвати результати оновлення ОПП у формі зведеної таблиці (аркушу змін). Це допоможе покращити рівень контролю за впровадженням відповідних пропозицій, що у результаті буде покращувати ОПП. Інформація, яка розміщена на сайті не структурована та знаходиться на різних сторінках сайту. ЕГ рекомендує структурувати інформацію на сайті, для полегшення способу її пошуку.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на сильні і слабкі сторони у контексті критерію 9 ЕГ дійшла висновку, що ОПП «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає рівню В. Виходячи з аналізу підкритеріїв 9.2 та 9.3 можна зробити висновок про їх повну відповідність вимогам. Підкритерії 9.1 та 9.4 частково відповідають вимогам та потребують удосконалення і можуть бути виправлені у найкоротші терміни, а саме запровадити практику ведення зведеної таблиці пропозицій стейкхолдерів та структурувати інформацію на сайті, для полегшення способу її пошуку.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Онищук Ірина Петрівна

Члени експертної групи

Міронова Наталія Геннадіївна

Волошин Олексій Григорович